

Strömstad Badanstalts gym- och spaverksamhet

FAKTA: Marknadsdomstolen har beslutat att Strömstad Badanstalts gym- och spaverksamhet inte ska förbjudas. Verksamheterna bedömdes stå i strid med kommunallagen, men domstolen ansåg inte att konkurrens-effekterna var tillräckligt negativa för ett förbud.

Konkurrensverket väckte talan hos Stockholms tingsrätt om att Strömstads kommun skulle förbjudas att tillhandahålla gym och spa i sitt helägda kommunala aktiebolag AB Strömstads Badanstalt (Badanstalten).

Stockholms tingsrätt beslutade i april 2014 att Badanstalten inte skulle förbjudas att tillhandahålla gym och spa.

Konkurrensverket överklagade tingsrättens dom till Marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen fastställde den 10 juli 2015 Stockholms tingsrätts domslut. Konkurrensverkets talan om att Badanstalten skulle förbjudas att tillhandahålla gym- respektive spaverksamhet har därmed lämnats utan bifall.

Lagstiftning om offentlig säljverksamhet

Enligt bestämmelsen om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i 3 kap. 27 § KL (KOS-bestämmelsen) får domstol förbjuda kommuner och andra offentliga aktörer att tillhandahålla säljverksamheter som begränsar konkurrensen. Även helägda kommunala aktiebolag såsom Badanstalten omfattas av KOS-bestämmelsen. Det framgår av 3 kap. 28 § KL.

Bakgrunden till KOS-bestämmelsen är att offentliga aktörer, som Badanstalten, i regel har andra möjligheter än privata företag att agera oberoende av marknadens villkor. Konkurrens kan därför inte ske på lika villkor för offentliga aktörer och privata företag.

För att en säljverksamhet ska kunna förbjudas krävs att denna snedvrider eller är

ägnad att snedvrida förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden eller hämmar, eller är ägnad att hämma förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens. En verksamhet får inte förbjudas om den är förenlig med lag.

Stockholms tingsrätt

Konkurrensverket väckte talan i november 2012 om förbud vid Stockholms tingsrätt, som meddelade dom i april 2014.

Stockholms tingsrätt ansåg att det saknas lagstiftning som medger att Badanstalten överhuvudtaget får tillhandahålla gym och spa. Badanstaltens gym och spa bedömdes därmed strida mot gällande lagstiftning om vad en kommun ska ägna sig åt.

Stockholms tingsrätt ansåg också att Badanstalten hade konkurrensfördelar som privata företag inte har. De beaktade bland annat att Badanstalten kunde samordna bad, gym och spa i samma verksamhetslokal och uppnå samdriftfördelar, att Badanstalten betalade en förmånligt låg hyra jämfört med privata företag, att Badanstalten tidigare hade fått kommunalt driftbidrag om 14 mkr. Tingsrätten kunde inte utesluta att driftbidraget hade använts för att expandera Badanstaltens gym och spa. Tingsrätten beaktade därutöver att Badanstalten hade fått 2,4 mkr från Strömstads kommun för att uppföra en spa-anläggning.

Stockholms tingsrätt ansåg emellertid att Konkurrensverket inte hade bevisat att Badanstaltens konkurrensfördelar ledde till en minskad effektiv konkurrens.

Domstolen tyckte att den omständigheten att privata aktörer trots Badanstaltens verksamhet lyckats etablera konkurrerande gym- och spaverksamhet innebar att det inte gick att dra slutsatsen att konkurrensen snedvreds eller hämmades.

Marknadsdomstolens avgörande

Konkurrensverket överklagade till Marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen fastställde Stockholms tingsrätts domslut. Konkurrensverkets talan om att Badanstalten skulle förbjudas att tillhandhålla gym- respektive spaverksamhet lämnades utan bifall. Av Marknadsdomstolens motivering framgick bland annat följande.

Marknadsdomstolen slog fast att Badanstaltens ifrågasatta gym- respektive spaverksamheter inte var förenliga med kommunallagen eller övrig lagstiftning som anger vilka verksamheter en kommun får ägna sig åt.

I bedömningen av om den offentliga verksamheten påverkar konkurrensen på ett negativt sätt vägde domstolen bland annat in Badanstaltens ställning som offentlig aktör. Domstolen bedömde därefter gym- och spaverksamheten var för sig.

Badanstaltens ställning som offentlig aktör

Marknadsdomstolen konstaterade att det ligger i sakens natur att ett kommunalägt bolag som Badanstalten driver verksamhet under delvis andra förutsättningar än privata aktörer och att det på grund därav kan ha vissa fördelar, såsom finansiella fördelar. Det avgörande vid bedömningen av om verksamheten står i strid med konkurrenslagen är om verksamheten påverkar eller är ägnad att påverka konkurrensen på ett negativt sätt.

Av betydelse i målet var att Badanstalten kunde samordna bad, gym och spa i samma verksamhetslokal och därigenom uppnå

samdriftsfördelar. I vilken utsträckning detta minskat kostnaderna för Badanstaltens gym- respektive spaverksamhet var enligt domstolen emellertid inte helt klarlagt i målet.

Till skillnad från tingsrätten bedömde Marknadsdomstolen inte att Badanstalten haft anmärkningsvärt låg hyra. Hyran hade dessutom höjts under domstolsprocessen och var nu högre per kvadratmeter än den som konkurrenten Nordic Wellness betalade.

Gymverksamheten

Marknadsdomstolen ansåg att utredningen kring konkurrensbegränsande effekter inte var tillräcklig för att läggas till grund för slutsatsen att Badanstaltens gymverksamhet snedvrider eller hämmar konkurrensen på marknaden för gymtjänster i Strömstad. I denna bedömning beaktade Marknadsdomstolen särskilt bl.a. att:

- » Det fanns tre aktörer som bedriver gymverksamhet i Strömstad.
- » Ett privat gym hade etablerats samt senare överlåtits i Strömstad.
- » Kommunens personal kunde, i vart fall numera, använda friskvårdsbidrag för träning inte bara på Badanstalten.
- » Kommunen gav inte längre några bidrag till gymverksamheten.

Spaverksamheten

Marknadsdomstolen angav att spaverksamhet kan delas in i s.k. dagspan och s.k. hotellspan, d.v.s. span som erbjuder logimöjligheter. Domstolen ansåg emellertid att det i målet inte var klarlagt om dagsspan och hotellspan konkurrerade direkt med varandra, det vill säga om de var på samma marknad eller om de hade olika typer av konkurrenter och därmed var på olika marknader. Då Marknadsdomstolen ansåg att det saknades underlag för att med tillräcklig grad av säkerhet fastställa den relevanta marknaden var det enligt domstolen inte möjligt att göra någon bedömning av om Badanstaltens spaverksamhet har påverkan eller är ägnad att ha någon påverkan av betydelse på konkurrensen.